

A NEMZETKÖZI TEVÉKENYSÉG HATÁSAI ÉS TAPASZTALATAI A LÉGIERŐ LOGISZTIKAI FŐNÖKSÉGÉNÉL

Vasvári Tibor¹

Hazánk bekapcsolódásának mind fokozottabb mértéke elsősorban az európai politikai – társadalmi – gazdasági közegbe – melyet a mindannyiunk által ismert folyamatok tettek lehetővé és szükségszerűvé – természetes hatással van a katonai szférára is. Ilyen módon ez vonatkozik a légierőre is.

Sőt, bizonyos mértékig – minden fellengzősséget nélkülözve – a térbeliség természetes kiterjedése miatt is még szélesebb körű és mélységű, valamint közvetlenségű az ebbéli tevékenység. Az eredők közül természetesen ismert, hogy a legutóbbi felső szintű döntések – melyek a haderő alkalmazási, felkészítési, feladatorientált szervezési jövőbeniségére vonatkoznak – a nemzetközi jelleg erősítését célozzák.

Ilyenformán ez vonatkozik a logisztikára is, nemcsak a támogató szervezetek alkalmazása, hanem saját tevékenysége, korszerűsítése, az összehangolás, az eljárási egyenértékesítés minél magasabb szintje, az új eredmények megismerése, tapasztalatok feldolgozása miatt is.

Az elmúlt időben a légierő – ezen belül a logisztika – tudatosan és kényszerűségből is felismerve a fentebb említett szükségszerűséget erőteljes nemzetközi kitekintésbe és tevékenységbe kezdett. A továbbiakban néhány oldalról vizsgálva e tevékenység tapasztalatait tervezem feldolgozni.

Az első „kényszerűség” már az úgynevezett „szerb helyzet” idején szinte berobbant. A korabeli híradásokból is ismert, hogy Magyarország légtere, majd bizonyos területe a NATO műveletek része volt. Ekkor a légierő harcálláspontja „élesen” dolgozott. Együtt dolgoztunk a megjelent CAOC összekötőkkel, teljes terjedelemben biztosítani kellett a szövetségi elvárásokat. Ez időben – szinte minden külön átmenet nélkül – kellett alkalmazni az új törzsmunkát, saját hatáskörű adaptációban oldottuk meg az együttműködési, tervezési, jelentési és bizonyos biztosítási

¹ Dr. Vasvári Tibor nyá. ezredes, MH Légierő Parancsnokság, munkatárs.

kérdéseket. Az összekötők igazi partnerek és segítőkészek voltak, bár eszköztrendszer tekintetében nemigen tudtuk a javaslataikat hasznosítani, ekkor még nagyon sok volt az áttétel.

Nagyon komoly indulási segítséget kaptunk a légierő törzsében itt lévő **német tanácsadóktól**, akik szinte módszertanilag nyújtották a megoldási módozatokat. Ugyanakkor egyidejűleg élessé vált a szárazföldi és más fegyveres szervezetekkel is a közvetlen végrehajtási együttműködés.

Ezen tevékenység befejezése után a tapasztalatokat feldolgozva és elemezve az események új fordulatot vettek, felgyorsultak. Erre az időszakra esett a német légierő tanácsadó csoportjának bővítése, megalakult és működött a légierő logisztikai alcsoport. **Röviden – amennyiben lehet ilyen – a tevékenysége irányairól.** Az alcsoport – az irányító csoport részeként – önálló munkaterv alapján, jól előkészített formában, egyeztetetten és viszonylag gördülékenyen tevékenykedett, megfelelő rugalmasság volt az irányadó. A „**steering group**” általában évente kétszer ülésezett, ahol az előzetesen előkészített kívánságlisták kerültek pontosításra, majd véglegesítésre, egyidejűleg áttekintésre és értékelésre kerültek a végrehajtás alrészai. **A csoport tervei alapján a logisztikai támogatás vonatkozásában rendszerint – 1 – 2 hetes időintervallumban elméleti – gyakorlati komplex felkészítést végeztek a helyszínen**, segédanyagokat bocsátottak rendelkezésre, az általunk kért témában hazai előadásokat és foglalkozásokat vezettek le. Néhány szakmai foglalkozás az **ÖLTP** szakembereivel együtt került megszervezésre.

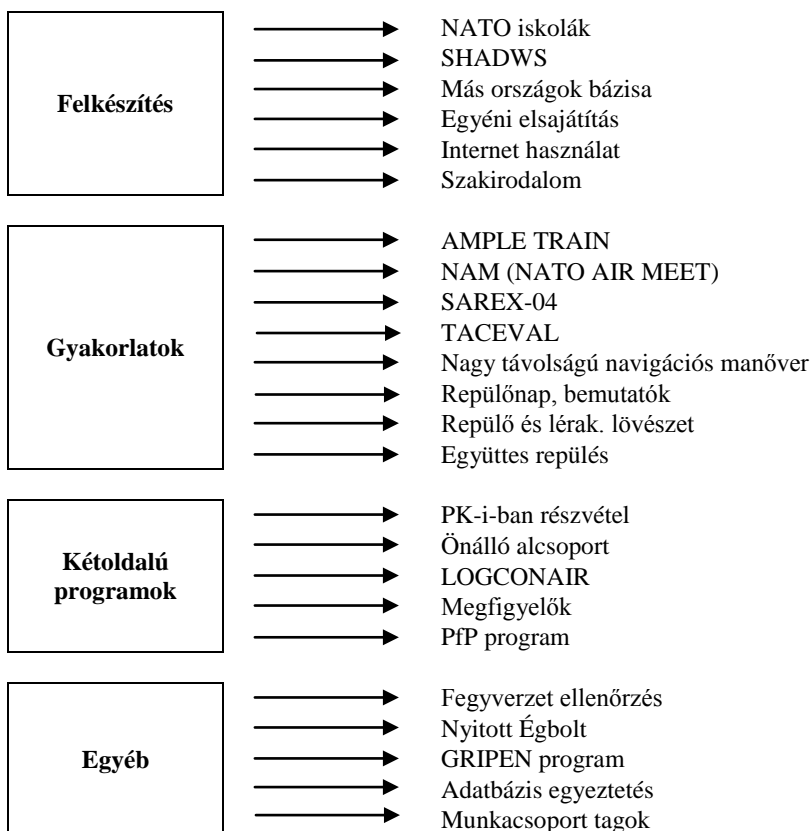
A haderőreform kezdetekor a szervezeti kompatibilitás megteremtése érdekében komoly gyakorlati tevékenységet fejtettek ki. Mindenképpen meg kell említeni a **német ESG tevékenységét**, akik a logisztikai tanulmányukban a támogatás megszervezése vonatkozásában komplex írásbeli javaslatot dolgoztak ki és adták át a magyar félnek. A sors iróniája, hogy a hatalmas erőfeszítéssel kimunkált, magyar viszonyokra, saját országokra figyelemmel lévő munka a gyakorlatban nem tudott érvényesülni, az íróasztal fiókjában maradt. Már itt kiütközött egyfajta ellentmondásosság, nevezetesen az, hogy e tanulmány feltételezte a haderőnem egyfajta önállóságát és igyekezett a felelősséget megfelelő jogkörökkel és jogosítványokkal egálba hozni, azaz a tényleges végrehajtási működésképességet és annak feltételrendszer megteremtését preferálta.

A német légierővel történő logisztikai jellegű együttműködést a két fél önállóan egyeztette és az alcsoport döntése után a megfelelő témakörök a központi tervben kerültek jóváhagyásra. A német fél kétoldalú programként kezelte a tervet, így egy sor költséget is vállalt. A haderő-

nemi parancsnokságon a tervben foglaltak végrehajtására irányítisztek kerültek kijelölésre és önálló, minden egyes témára lebontott költségvetés volt biztosítva. A logisztikai terv végrehajtását az **A4 főnök** személyesen vagy helyettese útján felügyelte.

Több apró anyagi segítségnyújtás mellett tárgyalások folytak eszközök – itt kiszolgáló és biztosító speciális eszközökre gondolok elsősorban – átadásáról is, azonban ez az adminisztráció hierarchiájában folyamatosan megfeneklett, majd idejét múlt és okafogyottá vált. Ennek kapcsán talán nem lényegtelen egy érdekes esetet megemlíteni. Talán még emlékszünk, hogy **MI-24P harci helikoptereket** adtak át részünkre térítésmentesen. Az eszközök leszállításra, majd raktározásba kerültek. Az egyik német tanácsadó – mikor letelt a négyéves itteni vezénylése – azt kérte, hogy legalább egy darabot állítsunk rendszerbe és működtessünk, hogy megnyugodjon az itt léte gyakorlati hasznáról. Nem tudta megérni.

A légi erő specifikus nemzetközi tevékenység formái

Kétoldalú kapcsolatok:

Az elmúlt időszakban kölcsönös kapcsolatfelvételre és tapasztalatcserére került sor:

- Az Olasz légierővel évente 1 –2 alkalommal került sor konzultációra.
- A Román légierő vonatkozásában elindult egy folyamat. Ez a folyamat a román légierő parancsnok látogatásával kezdődött, ahol a hazai kollégájával megegyezés született, hogy segítünk NATO tagságú felzárkózásukban, átadjuk a tapasztalatokat és segítünk a kimunkálásban.
- A Lengyel légierő vonatkozásában elsősorban a MÍG-29 üzemeltetés tapasztalatainak cseréje a fontos és ezt helyeztük előtérbe. Az utóbbi évben a nemzeti támogatás feladatmegoldás kérdésköre lehet jelentős. Komoly előrelépés van a légvédelmi rakéta támogatás vonatkozásában. Ismert, hogy Lengyelországban hajtunk végre légvédelmi rakéta lövészetet, ehhez komplex támogatásokat veszünk igénybe. Itt történik a lérak. komplexumok modernizációjának mintegy 90 %-a is.
- Új elemként jelentkezett ez évben a **török légierő** logisztikai főnökének látogatása, melyet ők kezdeményeztek. A török légierőnek óriási tapasztalatai vannak az üzemeltetés, üzemeltartás vonatkozásában, melynek átadását felajánlották. Még gyártási együttműködést is – természetesen kiszolgáló eszközökre vonatkozóan – megpendítettek. Felkészülésükre jellemző, hogy nyomtatott formájú előre kidolgozott komplex írásos anyagot adtak át. Ennek tanulmányozása és aprópénzre váltása jelen időszak feladata. A modernizációjuk egyik részeként a támogatás megvalósításának szervezeti és strukturális végrehajtási elemek működési tapasztalatait szeretnék kicserélni.

Különös jelentőséget ad a kérdéskörnek az a tény, hogy a közeljövőben Izmirbe költözik Nápolyból az AIRSOUTH.

A hivatalos kétoldalú kapcsolatok közül az utóbbi években kiemelkedik a magyar és olasz légierő logisztikai kapcsolata. E tekintetben bizonyos sikertörténetnek is lehet nevezni.

A kapcsolatfelvételen és tapasztalatcserén túlmenően az olaszok:

- Vállalták és végeztek 3 fő tiszthelyettes repülő üzemanyag laboráns NATO felkészítését a páрмаi bázison, ahol nevezettek eredményes és sikeres vizsgát tettek.
- Biztosították részvételünket teljes jogú megfigyelőként a Szardínia szigetén lévő bázisukon, ahol 3 nemzet repülő erői hajtottak végre gyakorlatot és a biztosítás teljes terjedelemben tábori eszközök alkalmazásával és tábori körülmények között került megszerzésre és végrehajtásra.
- További együttműködési lehetőség rejlik a csővezetékes üzemanyag szállítás és kiszolgálás, minőségbiztosítás és minőségellenőrzési eljárások fejlesztése, fenntartási eszközök, tábori eszközök megismerése és alkalmazhatósági lehetőségének elsajátításában. Felajánlották tapasztalataik átadását az ismert „*Draskovica*” tábori repülőtér kiépítésében és üzemeltetésre vonatkozólag is, beleértve a LOGREP és AIR NSE kérdéskörét is.

Gyakorlatok és gyakorlások:

- Repülőgépek kereszt-kiszolgálása. E tekintetben határozott előrelépés tapasztalható. Az évenként megrendezésre kerülő AMPLE TRAIN gyakorlatokon a kiválasztott típusnak megfelelően kiküldött szakembereink megszerezték a szükséges bizonyítványokat. Ez a szakmai angol nyelv gyakorlati alkalmazásának egyik komoly bizonyítéka. Az elmúlt évben hazánk rendezte az éves NATO kereszt-kiszolgálási gyakorlatot, mellyel nemzetközi viszonylatban mérve jól vizsgáztunk, ahol – igaz, hogy komoly emberi és anyagi erőfeszítések árán – bebizonyítottuk felkészültségünket és nagyon pozitív hozzáállásunkat, valamint lelkiismeretességünket.
- Már két éve veszünk részt a **NAM gyakorlatokon**, ami végül is a résztvevő NATO országok légierijének egyfajta együttes tevékenységi harci seregszemléje is. A logisztikai támogatás megszervezése és alaprepülőtértől, sőt anyaországtól való távolságában a végrehajtás, a sikeres megvalósítás erőfeszítéseink jöleső érzésű mércéje.
- Közös repülések, nagy hatótávolságú navigációs manőverek támogatásának megszervezése és végrehajtása – még ha volumenén-

ben nem óriási is – komplex tevékenységet igényel. A fegyverrendszer kiszolgáláson kívül tényleges befogadó nemzeti támogatás feladatokat is végre kell hajtani. Egy-egy repülónap biztosításának megrendezése a logisztika szempontjából kemény „*harci*” megmozdulásnak minősíthető.

- Kutató-mentő gyakorlatok. Általában a környező országokkal közösen kerül lebonyolításra, bizonyos mértékig polgári katasztrófavédelmi erőkkkel – eszközökkel való együttműködésben. Az elmúlt évben Bulgáriában került sor 2 db szállítóhelikopter részvételével feladatvégrehajtás. A különlegesség az volt, hogy az egyik meghibásodott és a visszatérítését kellett megszervezni és megoldani „*harci*” körülmények között. Ez évben Magyarországon került végrehajtásra a **SAREX-04 K-M gyakorlat** a 6 határos országgal közösen. A tapasztalatok feldolgozása jelenleg van folyamatban.

NATO szervekkel való együttműködés:

- A csatlakozásunk után – felhasználva az AIR SOUTH-nál szolgáló hazai szakembereink segítségét – törzsmunka és harci munka felkészítések kerültek megszervezésre több kurzusban, általában egy hét időtartamban. A törzsvezetési gyakorlatokon úgy haderőnemi, mint csapatörzsben már alkalmazásra kerültek az ott elsajátítottak. A légielő logisztikai törzs a csapatok részére ezek alapján különböző a specialitásnak megfelelő segédleteket dolgozott és adott ki.
- Rendszeres résztvevői vagyunk az időszakosan megrendezésre kerülő **LOGCONAIR**-oknak. Ezen a beszámolókon kívül megismerjük az új eljárásokat, a tervezett változásokat, az egyes végrehajtott tevékenységek elemzett tapasztalatait és következtetéseit. Ezek alapvetően a déli régió országaira vonatkoznak.
- Ez év májusában Magyarországon rendeztük meg az újonnan csatlakozó országok *logisztikai szakemberei részére a három napos felkészítő konferenciát*. A konferencián előadóként a hazai szakembereken túlmenően az **AIR SOUTH** és a lengyel légielő szakemberei is részt vettek. A konferencián a módszertani kérdéseken túlmenően lehetőség volt közvetlen eszmecsere is, amivel az államok éltek is.

- Hosszú idő után tényleges gyakorlati megvalósulás stádiumába jutott a **5. CAOC**-al való logisztikai együttműködés konkretizálása. Mint ismert a **CRC** Veszprémben már a kezdettől fogva a **CAOC-5** rendszerében tevékenykedik és ez idáig csak az eszköz-fenntartásban valósult meg a logisztikai kapcsolattartás. Jelenleg a két szervezet szakemberei a jelentési rendszerek tartalmi és működtetési megvalósulásán dolgoznak.

Iskolákon való felkészítés:

- A logisztikai törzs és a csapatlogisztika szakemberei részt vesznek a – részünkre engedélyezett keretszámoknak megfelelően – a különböző tanfolyamokon alapvetően Ober’gau, Aachen és Norvégia bázisain.

A tanfolyamok az alábbiak voltak:

- MJLS Course.
- Operation Logistics Course.
- Logistics Cooperative Support Course.
- ACE Air Logistics TACEVAL Course.

A TACEVAL kiképzést a törzssel együttműködve végezzük. A szervezetben található törzs és csapatszinten is az előirt vizsgával rendelkezők, - melyek már mély vízbe dobásra kerültek a CRC PREVIZIT és a hivatalos TACEVAL ellenőrzés kapcsán - csupán a gyakorlati végrehajtási ismeret még eléggé kevés.

- Folytatódik a helikopterek, légvédelmi rakétarendszerek (KUB) műszaki – alapvetően végrehajtói – továbbképzése az ukrainai bázisokon. A kiképző bázisok oktató eszközfelszereltsége teszi szükségessé az ottani felkészítést.

A fentiek a teljesség igénye nélkül, a tevékenység irányait felvilágosítva adnak képet az ezirányú munkáról. Hasonló a helyzet, az egyes NATO munkabizottságokban (légiszállítók, repülési fegyverzet, repülőgépek harci sérülései javítás, légi utántöltés, **AIRSOUTH** logisztikai jelentések munkacsoportok) való részvételről, azonban ez részletesebb kifejtést feltételez.

Milyen összegzett következtetéseket lehet levonni?

- **Nemzetközi tevékenységet a logisztika vonalán mindenképpen folytatni és végezni kell.** E vonatkozásba beletartozik a külföldi szakfolyóiratok tanulmányozása is. Manapság nem lehet „**begubózni**”, széleskörű kitekintéssel kell rendelkezni. Különösen vonatkozik ez a haderőnemi logisztikai vezető állományra, ahol is már országhatárok nélkül kell gondolkodnunk. Itt gondolok az AN-26 repülőgépek most már rutinszerű feladat-végrehajtására és annak biztosítására, a szakemberek küldése akár szövetségen kívüli területre (lásd Afganisztán re.ka), a mind gyakoribb közös repülő tevékenységekre, vezetési rendszerek fenntartására, BNT kérdéskörök, képességcsomagok adatcseréje, támogatási eljárások, stb.
- **A felkészítésben** az eddig központilag szervezett „**jelentő tisztek, összekötő tisztek**” további képzése elakadt. Talán kívánatos lenne újragondolni e területet.
- Szükséges **tisztázni a logisztikai támogatás légierőt érintő jogköreit**, felhatalmazásait és ennek alapján a haderőnem feladat-végrehajtási lehetőségét egyenértékesíteni.
- **Át kellene lépni néhány érthetetlen megkötésen**, amely már idejenukt. Ilyen például a NATO országok közötti üzemanyag elszámoláshoz való csatlakozás. Nem biztos, hogy az célszerű, ha pl. Belgiumba megy egy, vagy két helikopter és a fedélzeten kell lenni egy külön embernek, aki egy teljes táská pénzt visz ki a hajtóanyag ellenértékére. Ugyanakkor pl. a török légierő, nem érti, miért nem lehet alkalmazni a kártyára való gépfeltöltést, miért bonyolítjuk az adminisztrációt.

Természetesen a költségvetési források határt szabnak a nemzetközi tevékenységnek is, mindamelltt úgy vélem minden lehetőséget meg kell ragadni, „lobbizni” kell a minél szélesebb látókör megszerzése érdekében.